

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti

Výkon znalecké činnosti upravuje zákon č. [254/2019](#) Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen „znalecký zákon“). Dohled nad výkonem znalecké činnosti svěřuje znalecký zákon Ministerstvu spravedlnosti[1] (dále jen „ministerstvo“), které má za úkol[2] prověřovat souladnost postupu znalců se znaleckým zákonem, s jeho prováděcími předpisy[3] a s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví. Ministerstvo je oprávněno posuzovat také věcnou správnost znaleckého posudku, přičemž kontroluje zejména, zda znalec při zpracování posudku postupoval s odbornou péčí, včetně toho, zda je posudek v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví.

Znalecký posudek patří mezi tradiční důkazní prostředky a pro jeho mimořádný význam bychom si bez něj fungování především soudnictví dokázali představit jen stěží. S pojmem znaleckého posudku operují snad všechny české procesní předpisy a našli bychom jej tak např. v občanském soudním řádu, trestním řádu, exekučním řádu, správním řádu, daňovém řádu, v insolvenčním zákoně či v zákoně o zvláštních řízeních soudních. Bez nadsázky tak lze říct, že znalci a znalecké posudky tvoří jeden z pilířů české justice.

Účelem znaleckého posudku je typicky přelstít nedostatek odborných znalostí soudu[4], které se týkají mimoprávních otázek a na kterých rozhodnutí soudu závisí. Protože soudy jsou znalé práva[5], nikoliv však např. archivnictví, psychologie či strojírenství[6], nejsou s to učinit si v těchto oblastech kvalifikovaný úsudek, a tak jsou na znalce do jisté míry odkázány. Soud sice nesmí závěry znaleckého posudku nekriticky přebírat[7], přesto však mají znalci (nejen) na výsledek soudních řízení nezanedbatelný vliv. Navzdory tomu, že závěry znaleckých posudků je nutné hodnotit i v kontextu dalších důkazů a není možné z nich vyjít bez dalšího, může se stát, že soud založí své rozhodnutí na posudku znalce, který svou práci neodvedl řádně a na dostatečně odborné úrovni, tedy postupoval *non lege artis*. Řádný výkon znalecké činnosti si proto nepochybně zaslouží své místo mezi dalšími důležitými zájmy, které jsou hodné právní ochrany.

Podání nepravdivého, hrubě zkresleného nebo neúplného znaleckého posudku je trestným činem[8]. V případě, že jednání znalce nebude co do společenské škodlivosti dosahovat intenzity trestného činu, není vyloučen nástup odpovědnosti znalce a postih za přestupek v rovině správního trestání. Znalec je totiž povinen vykonávat znaleckou činnost mimo jiné s odbornou péčí[9] a nečiní-li tak, dopouští se přestupku[10], za který je možné uložit pokutu až do 500 000 Kč[11].

Znalecký zákon výslovně nestanovuje, co se rozumí pod pojmem „odborná péče“ a jedná se tak o neurčitý právní pojem. Pro vyslovení závěru, zda znalec svým jednáním naplnil skutkovou podstatu uvedeného přestupku, je nezbytné tomuto pojmu přiřknout konkrétní význam a vyložit jej v kontextu všech požadavků, které znalecký zákon na znalecký posudek klade. Kromě formálních náležitostí podle § 28 odst. 2 znaleckého zákona vyžaduje tento předpis od znaleckého posudku rovněž jeho úplnost, pravdivost a přezkoumatelnost. Znalecký posudek musí být zásadně zpracován v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví a zásadně obsahovat jednoznačné odpovědi na položené otázky[12]. Znalecký posudek musí úplně a srozumitelně zachytit postup, kterým znalec zpracoval znalecký posudek, včetně použitých metod a odůvodnění jejich použití[13].

Dá se tedy zjednodušeně uzavřít, že znalecký posudek je vyhotoven s odbornou péčí, pokud splňuje parametry podle znaleckého zákona.

V reakci na množící se nepravdivé, ovlivněné, zaujaté či jinak věcně nesprávně zpracované znalecké posudky[14] byla posílena role ministerstva, které je při svém dohledu oprávněno posuzovat také věcnou správnost znaleckého posudku. Ani ve vztahu k tomuto slovnímu spojení neposkytuje znalecký zákon konkrétní vysvětlení. Ze samotného § 35 odst. 2 znaleckého zákona lze seznat, že věcná správnost je širším pojmem než odborná péče, i když se pojmy pravděpodobně do jisté míry významově překrývají. Znamená uvedené oprávnění, že ministerstvo, aniž by mělo odborné znalosti, je povoláno k přezkumu odborných znaleckých otázek? Autor článku se domnívá, že nikoliv. Důvodová zpráva zřejmě do velké míry směřuje věcnou správnost s postupem znalce *lege artis*, neboť uvádí, že ministerstvo je oprávněno „posuzovat správnost znaleckého posudku s ohledem na metodologii použitou při zpracování znaleckého posudku.“ Samotný odborný znalecký závěr by z jazykového hlediska jistě mohl být zahrnut do pojmu „věcná správnost“, jehož široký významový rozsah to nepochybně umožňuje. Avšak taková konkluze se s ohledem na nedostatečné odborné nadání ministerstva nejeví jako správná.

Ptáme-li se, co znamená posuzování věcné správnosti znaleckého posudku ministerstvem a jaký je vztah věcné správnosti k přestupku znalce podle § 39 odst. 1 písm. b) znaleckého zákona, musíme s přihlédnutím k ostatním ustanovením znaleckého zákona zaujmout k rozsahu pojmu spíše restriktivní pozici. Věcnou správností, kterou je ministerstvo oprávněno hodnotit, totiž podle názoru autora nemyslel zákonodárce primárně přezkoumávání samotných odborných závěrů, nýbrž spíše postupu, jakým k nim znalec dospěl. Věcná správnost se v tomto významu týká zvolené metody a podkladů, které před podáním znaleckého posudku znalec shromáždil, jakož i toho, jak se znalci podařilo pro adresáta znaleckého posudku vysvětlit své úvahy a myšlenkové pochody vedoucí k určené odpovědi na znalecký úkol. Pojem věcné správnosti podle názoru autora částečně koresponduje s § 42 vyhlášky č. 503/2020 Sb. a spočívá ve srozumitelném zachycení postupu znalce, identifikaci metody, podle které znalec postupoval a odůvodnění, proč je použitá metoda vhodná.

Z kritérií podle § 28 odst. 1 znaleckého zákona musí ministerstvo nejprve zkoumat přezkoumatelnost znaleckého posudku. U nepřezkoumatelného znaleckého posudku totiž z povahy věci nebude možné hodnotit jeho pravdivost či úplnost. Takový závěr přijal i Městský soud v Praze, když uvedl, že „[p]řezkoumatelnost znaleckého posudku umožňuje opakovaně ověřit postup znalce. Při absenci přezkoumatelnosti nelze ověřit pravdivost znaleckého posudku, byť znalec mohl dojít k pravdivým závěrům[15].“ Autor se domnívá, že právě nepřezkoumatelnost bude v praxi nejčastěji se objevující vadou znaleckého posudku. Ruku v ruce s přezkoumatelností znaleckého posudku jde jeho úplnost, což podle důvodové zprávy znamená, že znalecký posudek musí obsahovat veškeré potřebné náležitosti, musí hodnotit problém komplexně a musí být vnitřně konzistentní. Znalecký posudek lze považovat za komplexní, pokud přihlíží nezávisle a nestranně ke všem známým relevantním skutečnostem. Dále musí kompletní znalecký posudek obsahovat zejména úplný postup, kterým bylo dosaženo závěru, použité předpoklady, popis metody a použité informace a podklady. Znalecký posudek je vnitřně konzistentní, jestliže je v souladu s předpoklady a principy zmíněnými v posudku a v souladu s interpretací výsledků[16]. Ke kritériu pravdivosti a přezkoumatelnosti pak důvodová zpráva společně a nepřiliš uspokojivě uvádí, že znalecký posudek musí být opakovatelný, důvodný, odůvodněný, musí umožňovat vzájemnou kontrolu a musí být transparentní[17]. Není jasné, který z vyčtených atributů se vztahuje k přezkoumatelnosti a který k pravdivosti.

Kritérium pravdivosti tak lze zřejmě označit za věcnou správnost v užším smyslu, která v sobě zahrnuje vedle postupu *lege artis* již právě i samotné odborné závěry. Pokud se ministerstvo při hodnocení výkonu znalecké činnosti s odbornou péčí dostane až k tomuto kroku, bude zřejmě na místě, aby požádalo jiného znalce o podání revizního znaleckého posudku. Jak bylo naznačeno výše, posuzování správnosti odborných závěrů znalce se může nacházet v rozsahu pojmu „věcná

správnost“, avšak nelze souhlasit s tezí, že by k hodnocení takové otázky bylo ministerstvo oprávněno. Pochybnost o správnosti samotných odborných závěrů znalce, kterou může ministerstvo pojmout z vadného postupu znalce, není způsobilé samo odstranit. Nemá k tomu odbornou způsobilost a nemůže samo rozhodnout, že znalecký posudek nebyl vyhotoven s odbornou péčí proto, že je co do odpovědi na zadaný znalecký úkol věcně nesprávný.

Ačkoliv je ministerstvo znaleckým zákonem povoláné k dohledu nad znaleckou činností (a jejím výkonem s odbornou péčí), přičemž je formálně oprávněno zkoumat věcnou správnost znaleckého posudku, je při této činnosti limitováno nedostatkem vlastní odborné kapacity. Ministerstvo může samostatně posuzovat kritérium přezkoumatelnosti a zřejmě i úplnosti znaleckého posudku. Co se týče pravdivosti, tj. věcné správnosti v užším smyslu, mohou nastat situace, kdy bude odkázáno na odborný názor jiného znalce. Pokud má být nejasnost ohledně věcné správnosti znaleckého posudku odstraněna za pomoci revizního znaleckého posudku, je nutné mít přítom na paměti, že revizním znaleckým posudkem není možné prokazovat otázky právní, k jejichž posouzení je příslušné právě ministerstvo. Např. přezkoumatelnost znaleckého posudku tak nelze prokazovat revizním znaleckým posudkem.

V neposlední řadě je nutné si uvědomit, že skutková podstata přestupku podle § 39 odst. 1 písm. b) znaleckého zákona zní na nevykonání znalecké činnosti s odbornou péčí v rozporu s § 1 odst. 3 téhož zákona. To je ve vztahu k podání věcně správného znaleckého posudku pravděpodobně pojem užší. Znalecký zákon není terminologicky zcela jednotný a na první pohled není zřejmé, co se kterou kategorií myslí. Ani při snaze o výklad neurčitých právních pojmů nemusíme dospět k uspokojivému výsledku, což autor považuje za problematické tím spíš, že se pohybujeme v oblasti správního trestání, kde platí klasická právní poučka *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*^[18]. Nezbývá než sledovat, jak s pojednáványými ustanoveními znaleckého zákona naloží soudní praxe.

Mgr. Prokop Bret,
asistent soudce

[1] § 35 znaleckého zákona

[2] Tamtéž.

[3] Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [503/2020](#) Sb., o výkonu znalecké činnosti; vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [504/2020](#) Sb., o znalečném; a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [505/2020](#) Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví.

[4] případně jiného orgánu veřejné moci nadaného rozhodovací pravomocí.

[5] SKŘEJPEK, Michal, PŮRY, František. *Iura novit curia*. In: HENDRYCH, Dušan a kol. *Právnícký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. Dostupné na [beck-online.cz](#).

[6] srov. obory znalecké činnosti podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. [505/2020](#) Sb.

[7] rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1561/2010.

[8] trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník.

[9] § 1 odst. 3 znaleckého zákona.

[10] § 39 odst. 1 písm. b) znaleckého zákona.

[11] § 39 odst. 2 písm. c) znaleckého zákona.

[12] § 28 odst. 5 znaleckého zákona.

[13] § 42 vyhlášky č. [503/2020](#) Sb., o výkonu znalecké činnosti

[14] důvodová zpráva k zákonu č. [254/2019](#) Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, č. 254/2019 Dz.

[15] rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2025, č. j. 9 A 140/2023-126, bod 69.

[16] důvodová zpráva k zákonu č. [254/2019](#) Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, č. 254/2019 Dz.

[17] tamtéž.

[18] SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 195.

Další články:

- [Nepřevzaté povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)

- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)